MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
ANTON DEPASQUALE

ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI

Seduta tat-28 ta' Jannar, 2005

Appell Civili Numru. 1677/1995/1

Antoinette mart Alexander Cauchi
kif debitament awtorizzata b'digriet
tas-Sekond Awla tal-Qorti Civili Nru. 976/95

v.

Alexander Cauchi

Il-Qorti:

Rat l-att ta' citazzjoni pprezentat fil-Prim Awla tal-Qorti Civili illi permezz tieghu l-attrici, wara illi ppremettiet illi hija

mart il-konvenut u l-kontendenti ghandhom tifla minorenni li jisimha Alexandra; illi l-hajja konjugali ta' bejn il-kontendenti saret impossibbli minhabba f'inkompatibilità ta' karattru u kif ukoll minhabba f'mohqrija, sevizji, theddid u ngurji gravi da parti tal-konvenut, kif jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, u b'hekk iz-zwieg tkisser irrimedjabilment u dan minhabba f'tortijiet attribwibbli unikament lill-konvenut; illi l-attrici giet awtorizzata biex tipprocedi ghal din il-kawza permezz ta' digriet tas-Sekond Awla ta' dik il-Qorti nru. 976/95 (Dok. A); illi hu fl-interess tal-bint minorenni tal-kontendenti illi l-kura u l-kustodja taghha tigi fdata lill-attrici; talbet ghaliex dik il-Qorti m'ghandhiex: 1. tiddikjara illi z-zwieg ta' bejn il-kontendenti tkisser irrimedjabilment u dan minhabba f'tortijiet attribwibbli esklussibament (*recte*: esklussivament) lill-konvenut u konsegwentement tordna l-firda personali bejn il-kontendenti; 2. tiddeciedi illi tafda l-kura u l-kustodja tal-bint minorenni tal-kontendenti Alexandra Cauchi lill-attrici; 3. tikkundanna lill-konvenut illi jhallas lill-attrici dak il-manteniment gust u xieraq ghall-attrici u ghal bintha minorenni; 4. tillikwida u taqsam bejn il-kontendenti l-komunjoni tal-beni fil-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti u tordna x-xoljiment (ta') l-istess komunjoni ta' l-akkwisti; bl-ispejjez, inkluzi dawk konnessi mal-proceduri quddiem is-Sekond Awla ta' dik il-Qorti, kontra l-konvenut ingunt ghas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' l-attrici u l-lista tax-xhieda u l-elenku tad-dokumenti relativi;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenut illi permezz taghha eccepixxa:
Illi l-premessi attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante illi kienet l-attrici li bl-agir taghha kissret irremedjabilment iz-zwieg ta' bejn il-kontendenti;

Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenut u l-lista tax-xhieda relativa;

Rat il-kontrotalba tal-konvenut illi permezz taghha, wara illi ppremetta illi l-kontendenti izzewgu fil-1984 fil-knisja parrokkjali ta’ Birzebbugia u minn dan iz-zwieg twieldet tifla, il-minuri Alexandra; illi l-attrici rikonvenuta irrendiet ruhha hatja lejn l-attur ta’ eccessi, mohqrija, theddid jew offizi gravi, abbandun minghajr gustifikazzjoni u peress illi l-hajja konjugali ta’ bejn il-kontendenti saret impossibbli minhabba inkompatibilità fil-karattru; talab ghaliex dik il-Qorti m’ghandhiex: 1. tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti ghal ragunijiet unikament imputabbli lill-attrici rikonvenuta; 2. tiddikjara u tiddeciedi illi l-attrici rikonvenuta iddekadiet minn sehemha mill-komunjoni ta’ l-akkwisti; 3. ixxolji l-kommunjoni ta’ l-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet billi tassenjaha intierament favur l-attur; 4. tapplika favur l-attur in kwantu applikabbli ghalih l-effetti ta’ artikoli 48 sa 53 tal-Kodici Civili; 5. tiddikjara u tiddeciedi illi l-konvenuta iddekadiet mid-dritt ta’ manteniment; 6. tiffissa l-manteniment ghall-bint minuri Alexandra; 7. tordna li huwa jinghata access ghal bintu minuri Alexandra taht il-kondizzjonijiet u l-pattijiet li l-Qorti jidrilha xierqa; 8. tassenjalu d-dar taz-zwieg; bl-ispejjez u bl-imghax u bir-rizerva ta’ kull azzjoni fil-ligi;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenut u l-lista tax-xhieda relativa;

Rat in-nota ta’ eccezzjonijiet ta’ l-attrici rikonvenuta illi permezz taghha eccepiet:

Illi t-talbiet attrici (*recte*: tal-konvenut), inkluza l-ewwel wahda in kwantu li s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti ghandha tigi ppronunzjata ghal ragunijiet unikament imputabbli lilha, ghandha tigi (*sic*) michuda fil-fatt u fid-dritt stante illi r-ragunijiet li ghaliha ghandha tigi ppronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti huma unikament imputabbli lill-konvenut;

Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta’ l-attrici rikonvenzjonata u l-lista tax-xhieda relativa;

Rat is-sentenza tal-hmistax (15) ta’ Mejju, 2003 illi permezz taghha l-Prim Awla tal-Qorti Civili kkonkludiet hekk:
“… taqta’ u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut in kwantu l-istess huma b’xi mod inkompatibbli ma’ dak hawn deciz, u tilqa’ t-talbiet attrici fis-sens biss kif hawn deciz b’dan illi:-

“1. Tilqa’ l-ewwel talba attrici *in parte* u tiddikjara li z-zwieg iccelebrat fit-3 ta’ Novembru 1984 tkisser irrimedjabbilment primarjament minhabba l-agir tal-konvenut meta kien jahqar lill-martu l-attrici u ghalhekk irrenda ruhu hati *verso* ta’ l-istess minhabba mohqrija, sevizzi, eccessi w offizi gravi u sekondarjament mill-attrici peress illi hija waqt il-mori ta’ dawn il-proceduri kienet hatja ta’ offizi gravi fil-konfront ta’ l-istess konvenut, u dan apparti l-fatt li llum iz-zwieg bejn il-partijiet tkisser irremedjabbilment anke minhabba nkompatibbiltà ta’ karattru tal-partijiet.

“2. Tilqa’ t-tieni talba attrici u tordna li l-kura u l-kustodja tal-minuri Alexandra tkun fdata f’idejn l-attrici b’dan li l-Qorti tirrakkomonda li l-istess konvenut ghandu jkollu access ghall-istess minuri biss però bil-kunsens ta’ l-istess minuri, li llum ghandha l-età sabiex tkun tista’ tiddeciedi dwar l-istess, b’mod li l-istess minuri m’ghandhiex titpogga taht l-ebda pressjoni mill-ebda wahda mill-genituri taghha.

“3. Tilqa’ *in parte* t-tielet talba attrici fis-sens illi l-konvenut qieghed jigi kkundannat u ordnat jaghti lill-minuri Alexandra, u dan sakemm hija taghlaq it-tmintax-il sena, s-somma ta’ ghaxar liri Maltin (Lm10) fil-gimgha mill-ammont li huwa jippercepixxi mill-beneficcji socjali u tordna wkoll li l-istess somma tinqata’ direttament mill-ammont dovut lilu bhala servizzi socjali *at source* mid-Dipartiment tas-Servizzi Socjali u tali somma tintbaghat direttament lill-attrici li ghandha l-kura u l-kustodja ta’ l-istess minuri, u ghal din il-fini tordna lill-attrici sabiex a spejjez taghha tinnotifika din is-sentenza lill-istess Dipartiment tas-Servizzi Socjali. Ghall-kumplament tat-talba u cjoè fejn din tikkoncerna l-manteniment pagabbli

lill-attrici din qeghda tigi michuda *stante* r-ragunijiet moghtija aktar 'il fuq f'din is-sentenza.

"4. Tilqa' r-raba' talba limitatament ghal dak li jirrigwarda l-komunjoni ta' l-akkwisti u ghalhekk il-Qorti qeghda tordna illi b'effett mid-data tal-1 ta' Settembru 1995 il-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet f'din il-kawza ghandha tigi kkonsidrata bhala xolta ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

"Illi *inoltre*, Il-Qorti qeghda tiddikjara li l-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-partijiet tigi likwidata u li din tikkonsisti fis-segwenti:- Garaxx li hu mikri; xi affarijiet li nxtraw wara z-zwieg; (12) tnax-il inkwatru; tapiti tal-kuridur u tas-salott; zewg brazzi tal-kristall u zewg fanali; tliet *side tables*; vazun kbir u kolonna; zewg siggijiet tal-kewba; *bedroom* tat-tifla; *washing machine* tal-marka *Velomatric*; *television Sanyo* tal-kulur; zewg *fans*; *gas heater*, zewg mirja tal-hajt; numru ta' statwi dekorattivi; *radio stereo* zghir tat-tifla; *cupboard* tal-kcina u l-ammont ta' hamest elef lira Maltija (Lm5,000) li l-attrici ammettiet li hija kienet hadet maghha meta telqet mid-dar konjugali.

"Illi kif fuq gjà indikat din il-Qorti thoss li d-divizjoni ta' l-istess assi tal-komunjoni ghandha ssir b'dan il-mod u dan dejjem *arbitrio boni viri*. L-attrici ghandha tigi assenjata s-somma ta' hamest elef lira Maltija (Lm5,000) li gjà jinsabu fil-pussess taghha, minbarra l-kamra tas-sodda tat-tifla u r-*radio stereo* tat-tifla u t-*television* u l-*washing machine*, filwaqt li l-oggetti kollha fuq elenkati ghandhom jigu assenjati lill-konvenut. Illi ghal dan l-iskop din il-Qorti tipprefiggi terminu ta' tletin (30) gurnata lill-konvenut sabiex jikkonsenja lill-attrici l-istess oggetti formanti parti mill-istess komunjoni.

"Illi fir-rigward tal-beni parafernali din il-Qorti tordna li d-dar matrimonjali ghandha tinbiegh in subasta bir-rikavat ta' l-istess jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet, b'dan li kull wiehed u wahda mill-kontendenti jiehdu nofs l-istess rikavat, mentri *inoltre* l-istess attrici qed tigi assenjata l-oggetti ndikati taht il-paragrafu (e) (f) u (g) tal-lista aktar 'il fuq indikata bhala l-beni formanti parti mill-assi parafernali

tal-partijiet u cjoè l-lozor, xugamani, kutri, *bed-spread*, tapiti u *kitchen utensils* ecc, borom u platti li effettivament inxtraw mill-attrici, *fridge* tal-marka *Candy* li nxtrat ukoll mill-attrici, u *main bedroom*. Min-naha l-ohra lill-konvenut qed jigu assenjati wkoll lilu bhala beni parafernali tieghu, il-karozza, il-mutur, u s-senter, u ghal dan l-iskop il-Qorti tordna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju ta' erbghin (40) gurnata mid-data ta' din is-sentenza jikkonsejna lill-attrici l-istess beni parafernali, u dan qed isir peress li huwa baqa' jghix fid-dar konjugali fil-mori kollha ta' din il-kawza, u ghalhekk l-oggeti parafernali baqghu fl-istess dar u allura fil-pussess tieghu.

"Illi ghar-rigward tal-kontro-talba pprezentata mill-konvenut din il-Qorti taqta' u tidedeciedi, billi fil-waqt li tichad l-eccezzjonijiet ta' l-attrici in kwantu biss l-istess huma b'xi mod kontrastanti jew inkompatibbli ma' dak hawn deciz, u fil-waqt li tichad it-tieni (2) u tmien (8) talba ta' l-istess konvenut fil-kontro-talba tieghu, tilqa' t-talbiet ta' l-istess konvenut fir-rikonvenzjoni tieghu biss fis-sens hawn premess b'dan illi:-

"1. Tilqa' *in parte* l-ewwel talba tal-konvenut b'dan illi tiddikjara li z-zwieg iccelebrat fit-3 ta' Novembru 1984 tkisser irremedjabilment primarjament minhabba l-agir tal-konvenut meta kien jahqar lil martu l-attrici, u ghalhekk irrenda ruhu hati *verso* ta' l-istess minhabba mohqrija, sevizzi, eccessi u offizi gravi u sekondarjament mill-attrici peress illi hija waqt il-mori ta' dawn il-proceduri kienet hatja ta' offizi gravi fil-konfront ta' l-istess konvenut, u dan apparti l-fatt li llum iz-zwieg bejn il-partijiet tkisser irremedjabilment anke minhabba nkompatibbiltà ta' karattru tal-partijiet.

"2. Tichad it-tieni talba tal-konvenut u dan ghar-ragunijiet esposti aktar 'il fuq f'din is-sentenza u ghalhekk l-istess talba tieghu hija nfondata fil-fatt u fid-dritt.

"3. Tilqa' *in parte* t-tielet talba tal-konvenut b'dan illi l-Qorti qeghda tordna illi b'effett mid-data ta' 1 ta' Settembru 1995 il-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-

partijiet f’din il-kawza ghandha tigi kkunsidrata bhala terminata u xolta ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi.

“Illi *inoltre*, il-Qorti qeghda tiddikjara, kif gjà ghamlet fic-citazzjoni attrici, li l-komunjoni ta’ l-akkwisti bejn il-partijiet tigi likwidata u li din tikkonsisti fis-segwenti:- garaxx li hu mikri; xi affarijiet li nxtraw wara z-zwieg; (12) tnax-il inkwatru; tapiti tal-kuridur u tas-salott; zewg brazzi tal-kristall u zewg fanali; tliet *side tables*; vazun kbir u kolonna; zewg siggijiet tal-kewba; *bedroom* tat-tifla; *washing machine* tal-marka *Velomatric*; *television Sanyo* tal-kulur; zewg *fans*; *gas heater*; zewg mirja tal-hajt; numru ta’ statwi dekorattivi; *radio stereo* zghir tat-tifla; *cupboard* tal-kcina u l-ammont ta’ hamest elef liri Maltin (Lm5,000) li l-attrici ammettiet li hija kienet hadet maghha meta telqet mid-dar konjugali.

“Illi kif fuq gjà ndikat din il-Qorti thoss li d-divizjoni ta’ l-istess assi tal-komunjoni ghandha ssir b’dan il-mod u dan dejjem *arbitrio boni viri*. L-attrici ghandha tigi assenjata s-somma ta’ hamest elef liri Maltin (Lm5,000) li gjà jinsabu fil-pussess taghha, minbarra l-kamra tas-sodda tat-tifla, ir-*radio stereo* tat-tifla, it-*television* u l-*washing machine*, filwaqt li l-oggetti kollha fuq elenkati ghandhom jigu assenjati lill-konvenut. Illi ghal dan l-iskop din il-Qorti tipprefiggi terminu ta’ tletin (30) gurnata lill-konvenut sabiex jikkonsenja lill-attrici l-istess oggetti formanti parti mill-istess komunjoni.

“Illi fir-rigward tal-beni parafernali din il-Qorti tordna li d-dar matrimonjali ghandha tinbiegh in subasta bir-rikavat ta’ l-istess jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet, b’dan li kull wiehed u wahda mill-kontendenti jiehdu nofs l-istess rikavat, mentri *inoltre* l-istess attrici qed tigi assenjata l-oggetti ndikati taht il-paragrafu (e) (f) u (g) tal-lista aktar ’il fuq indikata bhala l-beni formanti parti mill-assi parafernali tal-partijiet u cjoè l-lozor, xugamani, kutri, *bed-spread*, tapiti u *kitchen utensils* ecc, borom u platti li effettivament inxtraw mill-attrici, *fridge* tal-marka *Candy* li nxtrat wkoll mill-attrici, u *main bedroom*; min-naha l-ohra l-konvenut qed jigu assenjati wkoll lilu bhala beni parafernali tieghu l-karozza, il-mutur, u s-senter, u ghal dan l-iskop il-Qorti

tordna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju ta' erbghin (40) gurnata mid-data ta' din is-sentenza jikkonsenja lill-attrici l-istess beni parafernali, u dan qed isir peress li huwa baqa' jghix fid-dar konjugali fil-mori kollha ta' din il-kawza, u ghal-hekk l-oggetti parafernali baqghu fl-istess dar u allura fil-pussess tieghu.

"4. Tilqa' *in parte* r-raba talba u tiddikjara li kemm l-attrici u kemm il-konvenut iddekadew mid-drittijiet taghhom ghar-ragunijiet fuq indikati u ghalhekk ghandhom jitilfu a bazi ta' l-istess Kodici Civili il-jeddijiet imsemmijin fl-artikoli 631, 633, 825, 826 u 827 u b'hekk u *inoltre* tapplika fil-konfront tal-partijiet rispettivi d-dispozizzjonijiet ta' l-Artikolu 48(1)(a) u (d) tal-Kap. 16.

"5. Tiddikjara li l-attrici ddekadiet mid-dritt ta' manteniment u dan ghar-ragunijiet moghtija aktar 'il fuq f'din is-sentenza u tiddikjara wkoll li l-konvenut iddekada mill-istess dritt fil-konfront ta' l-attrici bl-applikazzjoni ta' l-Artikolu 48(1)(d) u artikolu 52 tal-Kap. 16.

"6. Tikkundanna lill-konvenut jissoministra lil bintu minuri Alexandra, u dan sakemm hija taghlaq it-tmintax-il sena, is-somma ta' ghaxar liri Maltin (Lm10) fil-gimgha mill-ammont li huwa jippercepixxi mill-beneficcji socjali u tordna wkoll li l-istess somma tinqata' direttament mill-ammont dovut lilu bhala servizzi socjali *at source* mid-Dipartiment tas-Servizzi Socjali u tali somma tintbaghat direttament lill-attrici li ghandha l-kura u l-kustodja ta' l-istess minuri, u ghal din il-fini tordna lill-attrici sabiex a spejjez taghha tinnotifika din is-sentenza lill-istess Dipartiment tas-Servizzi Socjali.

"7. Tordna li l-kura u l-kustodja tal-minuri Alexandra tkun fdata f'idejn l-attrici b'dan li l-Qorti tirrakkomanda li l-istess konvenut ghandu jkollu access ghall-istess minuri biss però bil-kunsens ta' l-istess minuri, li llum ghandha l-età sabiex tista' tiddeciedi dwar l-istess, b'mod li l-istess minuri m'ghandhiex titpogga taht l-ebda pressjoni mill-ebda wahda mill-genituri taghha.

“8. Tichad it-tmien talba tal-konvenut *stante* li hija nfondata fil-fatt u fid-dritt.

“Illi ghar-rigward ic-citazzjoni attrici l-ispejjez ghandhom jithallsu in kwantu ghal zewg terzi mill-konvenut u ghar-rimanenti terz mill-attrici. Illi ghal dik li hija l-kontro-talba tal-konvenut l-ispejjez kollha ghandhom jithallsu mill-konvenut.”
u dana wara illi kkunsidrat hekk:

“<u>APPREZZAMENT TAL-PROVI</u>

“<u>(i) KONSIDERAZZJONIJIET DWAR R-RESPONSABBILTÀ TAL-FIRDA</u>

“Illi l-attrici allegat li l-hajja konjugali ta’ bejn il-kontendenti saret impossibbli minhabba (a) inkompatibbiltà ta’ karattru (b) mohqrija, sevizzi, theddid u ngurji gravi da parti tal-konvenut (c) iz-zwieg tkisser irremedjabilment u dan minhabba f’tortijiet attribwibbli unikament lill-konvenut.

“Illi l-konvenut allega li l-attrici rrendiet ruhha hatja lejn il-konvenut ta’ (a) eccessi, mohqrija, theddid jew offizi gravi, (b) abbandun minghajr gustifikazzjoni u peress illi l-hajja konjugali ta’ bejn il-kontendenti saret impossibbli (c) minhabba nkompatabbiltà (*sic*) fil-karattru.

“Illi fil-kawza deciza fil-25 ta’ Mejju 1942 mill-Qorti ta’ l-Appell, fl-ismijiet *Maria Micallef vs Giuseppe Micallef*, il-Qorti qalet hekk:-

“‘*Biex is-sevizzi, minacci, u ingurji gravi jaghtu lok ghas-separazzjoni personali, hemm bzonn generalment li huma jkunu abitwali, jew almenu ripetuti, b’mod li jirrendu mpossibbli l-konvivenza tal-konjugi*’.

“<u>ECCESSI</u>

“Illi l-kelma eccessi tinkludi dawk l-atti ta’ vjolenza li jipperikolaw il-hajja jew is-sahha ta’ dik il-persuna kontra min huma diretti. Il-vjolenza trid tkun wahda ta’ natura gravi.

“Illi fil-kawza *Muscat utrinque* deciza fl-4 ta’ Jannar 1880 il-Qorti kienet qalet:-

“‘*Se gli eccessi, specialmente quando consistono in attentati, che compromettono la stessa esistenza di colui che ne è vittima, costituiscono per se stessi, senza necessità di alcuna indagine, causa di separazione …*’

“Illi skond il-gurisprudenza Maltija eccessi jfissru atti mwettqa fuq il-parti l-ohra, liema atti jridu jkunu ta’ serjetà kbira li *niente di meno* jridu jkunu ta’ perikolu ghall-hajja tal-parti l-ohra (ara *Maria Mifsud vs Vincenza Mifsud* deciza fit-30 ta’ Gunju 1961) u fid-dawl ta’ dan din il-Qorti thoss li fil-kaz odjern, wara li gew ezaminati l-fatti migjuba quddiemha u kontrarjament ghal dak indikat mill-perit legali, li l-istess konvenut kien hati ta’ eccessi lejn martu u dan minhabba li kien jixrob u wkoll minhabba l-vjolenza domestika li huwa kien jattwa fil-konfront taghha, apparti tghajjir u eccessi ohra.

“<u>MOHQRIJA</u>

“Illi mohqrija tinkludi dawk l-atti ta’ maltrattament, li minkejja li ma jipperikolawx il-hajja jew is-sahha ta’ dak li jkun trendi l-hajja konjugali mpossibbli.

“Illi l-ligi taht l-artikolu 40, taghmel riferenza ghall-mohqrija izda mhux ghall-sevizzi, izda mill-gurisprudenza jidher illi l-kelma mohqrija u sevizzi jfissru l-istess haga.

“Illi fil-kawza *Camilleri utrinque* deciza fis-16 ta’ Marzu 1898, il-Qorti Civili kienet qalet:

“‘*Per sevizie nel senso della legge s’intendono atti abituali di crudeltà che offendono la persona o l’animo di colui e sono diretti al punto da ingenerare in lui perurbazione, un dolore ed un avversione verso chi commette tali atti*’.

“Illi fil-kawza *Maria Mifsud vs Vincenza Mifsud* deciza fit-30 ta’ Gunju 1961, il-Qorti qalet:-

"'*Certi fatti, kliem u modi ta' azzjoni jew atteggjamenti li jistghu jrendu l-hajja komuni nsopportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bhala sevizzi*'.

"Illi mill-fatti migjuba l-Qorti taqbel mal-Perit Legali u thoss li l-konvenut mill-mod li gab ruhu matul il-hajja konjugali huwa hati ta' sevizzi lejn l-attrici. Il-kliem li kien juza mal-attrici fil-konfront taghha u l-attitudni li kellu l-aktar minhabba l-vizzju tax-xorb tal-konvenut garrab mohqrija lill-attrici. Il-Qorti thoss li mill-provi prodotti jirrizulta li l-agir tal-konvenut fil-konfront ta' l-attrici kien wiehed kundannabbli u zgur li jikkwalifika bhala mohqrija. L-agir kien wiehed kontinwu u mhux ta' darba.

"<u>THEDDID</u>

"Illi theddid tinkludi kliem bil-miktub jew bil-fomm jew anke agir li jinghadu jew jsiru bil-ghan illi twegga' lill-parti l-ohra u biex trendilhom hajjithom mizerabbli u skuntenta.

"Illi fil-kawza *Maria Mifsud vs Vincenza Mifsud* deciza fit-30 ta' Gunju 1961, il-Qorti qalet:-

"'*Il-minacci jistghu jkunu verbali jew reali u materjali. Jekk dawn verbali jkunu l-effett ta' l-impetu u mhux rafforzati mill-intenzjoni li jkunu sussegwiti mill-azzjoni, fil-kas ta' nies ta' certu cetu socjali ma jawtorizzawx lill-Qorti taccettahom bhala raguni u motiv ta' firda personali; imma jekk ikunu tali li jirrivestu azzjoni, u min jaghmilhom jidher li hu kapaci jikkunsmahom, allura ndubbjament jiffurmaw motiv ta' separazzjoni*'.

"<u>OFFIZI GRAVI</u>

"Illi dan jinkludi kliem jew agir li joffendu l-unur u l-pudur ta' dak li jkun minkejja li dawn jirreferu ghall-affarijiet veru jew foloz.

"Illi fil-kawza *Camilleri utrinque* deciza fis-16 ta' Marzu 1898, il-Qorti Civili kienet qalet:-

"'*Le ingurie, per essere causa di separazzione devono essere gravi e non semplici invettive scambiate reciprocamente dai coniugi quando insieme si querelavano*'.

"Illi din il-Qorti thoss illi fil-kaz odjern bejn il-partijiet jirrizulta li l-konvenut kien hati ghall-istess.

"<u>ABBANDUN TAD-DAR KONJUGALI</u>

"Illi l-konvenut ippremetta li l-attrici abbandunat id-dar konjugali minghajr raguni valida. Fil-kawza *Andrea Avellino vs Regina Avellino* deciza fis-16 ta' Dicembru 1949, il-Qorti qalet illi:-

"'*Biex l-abbandun jikkostitwixxi motiv ta' separazzjoni personali hemm bzonn, apparti z-zmien, li jkun sar bla kawza gusta … L-apprezzament tac-cirkostanza 'di fatto' li l-abbandun mid-dar ikun sar volontarjament (jigifieri bla kawza gusta), b'mod li jkun jista' jaghti lok ghas-separazzjoni personali ghall-htija ta' min jirrikorri ghalih, huwa mholli fil-kriterju tal-magistrat decidenti*'.

"Illi hawn il-Qorti taqbel mal-Perit Legali li kif *del resto* gie sottomess aktar 'il fuq, illi *stante* li hija thoss li l-konvenut huwa hati ta' sevizzi fil-konfront ta' l-attrici, din kellha raguni valida biex telqet mid-dar, u fil-kaz odjern l-abbandun ma jikkostitwix motiv ta' separazzjoni personali.

"<u>IZ-ZWIEG TKISSER IRRIMEDJABBILMENT</u>

"Illi ghalkemm il-Qorti taqbel mal-Perit Legali li l-konvenut huwa hati ta' mohqrija fil-konfront ta' l-attrici, il-Qorti thoss ukoll li minhabba kif l-affarijiet precipitaw raguni ohra tas-separazzjoni huwa li llum dan iz-zwieg tkisser irrimedjabilment, u certament hemm inkompatibbiltà bejn il-karattru rispettiv tal-partijiet.

"Illi ghalhekk abbazi ta' dak li gie hawn kkonsidrat, il-Qorti thoss li l-ewwel talba attrici ghandha tigi milqugha b'dan li l-konvenut ghandu jinsab li huwa kien principalment hati

tal-firda bejn il-partijiet kawza ta' mohqrija, sevizzi, u ngurji gravi, u minhabba li kawza ta' nkompatibbiltà ta' karattru z-zwieg tkisser irremedjabbilment. Ma' dan jizdied ukoll dak li ser jinghad aktar 'il quddiem fejn l-ewwel talba tal-konvenut fil-kontro-talba tieghu ghandha tigi milqugha minhabba offizi gravi *da parte* ta' l-istess konvenuta [*recte*: attrici], li waqt li kienet separata *de facto* jirrizulta li kellha relazzjoni ma' terza persuna, u ghalhekk in vista ta' dan kollu tawtorizza s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, u tawtorizza[hom] jghixu separatament, *stante* li dawn huma effett inevitabbli tas-separazzjoni personali skond artikolu 35 tal-Kodici Civili.

"<u>ADULTERJU</u>

"Illi b'riferenza ghal dak li nghad aktar 'il fuq dwar l-ewwel talba tieghu fil-kontro-talba minnu pprezentata hawnhekk irid jigi notat li l-konvenut fil-premessi mhux qieghed jallega li l-attrici kienet irrendiet ruhha hatja ta' adulterju. Dan l-aggravju tressaq biss fil-mori tal-kawza u tas-smiegh tax-xhieda, meta l-konvenut xehed u ipprezenta certifikat tat-twelid ta' Charleston Cauchi u sussegwentement anke sentenza ta' dawn il-Qrati.

"Illi l-akkuza ta' adulterju hija akkuza serja hafna li maghha tista' ggib konsegwenzi serji taht il-ligi Civili Maltija.

"Illi fil-kawza *Rita Schembri vs Dr. Albert Grech et noe* deciza fis-16 t'April 1953, il-Qorti Civili kienet qalet hekk:-

"'*Stante diffikultà tal-prova ta' adulterju, dan jista' jigi ppruvat permezz ta' ndizji u prezunzjonijiet purchè ikunu gravi, precizi u konkordati b'mod li ma jhallu ebda dubju f'min ghandu jiggudika*'.

"Illi dan il-hsieb kien gie konfermat f'sentenzi ohrajn, aktar recenti, *Brincat utrinque* deciza fil-31 ta' Marzu 1955, *Josephine Anne Edwards vs Avukat Dr. Joseph A. Xuereb nomine* deciza fit-22 ta' Frar 1961, u *Anthony Bonnici vs Rose Bonnici* deciza mill-Qorti ta' l-Appell fis-7 t'April 1978.

"Illi fil-kawza *Josephine Anne Edwards vs Avukat Dr. Joseph A. Xuereb nomine* l-Qorti qalet illi:-

"'*Ghall-prova ta' l-adulterju ma hemmx bzonn ta' testimonjanza 'de visu', jew il-flagranza, bizzejjed il-konkors ta' cirkostanzi precizi, gravi u univoci, li jwasslu lill-gudikant ghall-konvinciment ta' l-fatt*'.

"Illi ghalhekk, ghalkemm il-Qorti qalet illi huwa difficli hafna li wiehed igib prova definittiva illi sar l-adulterju, xorta wahda, u dana *stante* s-serjetà ta' l-akkuza, minn qieghed jallega l-adulterju jrid jipprova dan permezz ta' '*ndizji u prezunzjonijiet*', izda dawn l-indizji u prezunzjonijiet iridu jkunu '*precizi, gravi u konkordati*' u '*univoci*' biex b'hekk ma jhallu ebda dubju f'min ghandu jiggudika.

"Illi fil-kaz odjern il-Qorti, wara li ezaminat ix-xhieda u d-dokumenti, thoss li l-indizji u prezunzjonijiet li l-konvenut gab ghal konjizzjoni ta' dina l-Qorti huma precizi bizzejjed u dan anke in vista tal-fatt li l-istess attrici jirrizulta li kellha tarbija minn persuna ohra però wara li hija kienet ilha zmien separata *de facto* mill-istess konvenut u dan kif jinsab ikkonfermat fis-sentenza *Alexander Cauchi vs Antonia sive Antoinette Cauchi et* tal-21 ta' Ottubru 2001 u fejn fl-istess sentenza jinghad li '*l-konvenuta tammetti illi hija bniet relazzjoni ma' certu Mark Schembri wara li fethet il-kawza tas-separazzjoni fl-1995, u li t-tarbija hija frott tar-relazzjoni li ghandha mar-ragel*'.

"Illi *nonostante* dan però jirrizulta li l-konvenut ma ghamel l-ebda talba, lanqas fil-mori sabiex dan l-aggravju jigi inkluz bhala l-bazi ta' decizjoni tal-firda li qed jitlob fil-konfront ta' l-attrici u ghalhekk din il-Qorti hija tenuta li taghti d-decizjoni taghha fuq dak mitlub mill-partijiet fic-citazzjoni rispettiva taghhom abbazi ta' l-Artikolu 37 tal-Kap. 16, u huwa biss l-aggravju li '*l-hajja flimkien ma tkunx ghadha possibbli ghax iz-zwieg tkisser irremedjabbilment*' li tista' tigi inkluza mill-Qorti *motu proprio* u dan skond id-dispozizzjonijiet ta' l-Artikolu 40 tal-Kap. 16.

“Illi dan ma jfissirx li dan kollu li rrizulta fil-kawza ghandu jigi njorat minn din il-Qorti u dan peress li skond it-termini ta’ l-Artikolu 45 jinghad li ‘*meta jigi ppruvat xi fatt li minhabba fih il-konvenut seta’ wkoll kieku ried jitlob il-firda, il-Qorti tista’ tiehu qies ta’ dak il-fatt ghall-finijiet tad-dispozizzjonijiet ta’ l-Artikolu 52*’.

“Illi taht dan il-binarju, apparti l-effetti u l-konsegwenza ta’ l-istess li jigu riflessi fl-applikazzjoni ta’ l-Artikolu 52 u 48 tal-Kap. 16 f’din is-sentenza, din il-Qorti thoss li taht dan l-aspett din il-lamentela tal-konvenut tinkwadra ruhha wkoll taht id-dsipozizzjoni ta’ offiza gravi kommessa mill-attrici fil-konfront tal-konvenut a tenur ta’ l-Artikolu 40, ghalkemm mill-provi prodotti jidher u jirrizulta, u l-Qorti hija konvinta dwar dan, li dak li primarjament wassal ghall-firda bejn il-partijiet kienet l-attitudini tal-konvenut li kien hati *verso* l-attrici ta’ eccessi, mohqrija u sevizzi, u hawn l-istess Qorti taqbel ma’ dak li qalet il-perit legali limitatament ghal dan ir-rigward u cjoè li mill-provi prodotti jirrizulta li ‘*ma kienx l-adulterju ta’ l-attrici kien* [*sic*] *li farrak iz-zwieg. Iz-zwieg kien gjà tkisser irremedjabilment. L-esponenti ma tarax li ghandha titfa’ l-htija tas-separazzjoni fuq l-adulterju ta’ l-attrici (ara ‘Xuereb utrinque’ deciza mill-Qorti ta’ l-Appell fid-29 t’April 1991)*’.

“Illi fl-isfond ta’ dan kollu u bl-applikazzjoni ta’ l-Artikoli 48 u 52 tal-Kap. 16 din il-Qorti hija tal-fehma illi l-attrici galadarba gie ppruvat illi hija kellha relazzjoni extra-maritali, anke wara li effettivament l-konvivenza bejn il-partijiet kienet spiccat ghar-ragunijiet imputabbli principalment lill-konvenut tant li dan sar wara li ghal diversi snin il-partijiet kienu separati *de facto*, u li minn din ir-relazzjoni extra-maritali hija kellha tarbija, ma ghandhiex tibqa’ tibbenefika mill-manteniment li hija kienet qeghda tippercepixxi minghand zewgha l-konvenut u ghalhekk qed jigi applikat fil-konfront taghha dak previst fl-artikolu 48(1)(d) tal-Kap. 16.

“<u>MINURI</u>

“Illi ghar-rigward tat-tifla Alexandra, li llum ghandha madwar sittax-il sena u tinsab fil-kura u kustodja ta’ l-

attrici u ilha hekk ghal diversi snin. Il-kura u l-kustodja taghha ghandha tibqa' f'idejn l-attrici b'access favur il-konvenut kif ordnat l-Onorabbli Qorti tas-Sekond Awla bid-digriet taghha tal-14 ta' Settembru 1995.

"Illi l-minuri Alexandra, skond ma jindika c-certifikat tat-twelid taghha esebit a fol. 13 tal-process twieldet fl-10 ta' Mejju 1986. B'hekk illum ghandha 'l fuq minn sbatax-il sena. Id-digriet li ghalih taghmel referenza l-abbli Perit Legali u cjoè dak moghti mis-Sekond Awla tal-Qorti Civili inghata meta l-minuri Alexandra kellha biss disa' (9) snin. Din il-Qorti tahseb illi jkun aktar ahjar li l-access tal-minuri Alexandra jinbidel u dan fis-sens illi l-missier ikollu liberu access ghall-imsemmija minuri u dan l-access ghandu jigi miftiehem bejn l-istess minuri u l-udituri taghha, partijiet f'din il-kawza. Tfajla ta' sbatax-il sena u li minn hawn u seba' (7) xhur ohra taghlaq it-tmintax-il sena u ssir maggorenni ghandha jkollha xi tip ta' vuci fl-access li hija tixtieq tipprattika ma' missierha l-konvenut, ghalkemm din il-Qorti tirrakkomanda li dan l-access ghandu jibqa' preferibbilment applikat.

"<u>KOMUNJONI TA' L-AKKWISTI</u>

"Illi ghar-rigward tal-komunjoni ta' l-akkwisti, din ghandha tigi dikjarata terminata u xolta b'effett mid-data tal-1 ta' Settembru 1995, id-data meta l-attrici fethet il-proceduri quddiem is-Sekond Awla tal-Qorti Civili.

"Illi ghar-rigward tal-likwidazzjoni u d-divizjoni tal-istess l-istess Perit Legali sostniet li '*l-lista ta' l-oggetti saret kemm mill-attrici kif ukoll mill-konvenut. L-attrici xehdet fis-seduta tal-24 ta' Marzu 1997 u fis-seduta tat-3 t'April 1997. Il-konvenut xehed fis-seduta tal-24 ta' Novembru 1997 u fis-seduta tat-22 ta' Dicembru 1997. L-oggetti u l-ghamara kollha tad-dar, hlief dawk elenkati mill-partijiet bhala oggetti parafernali tal-partijiet, ghandhom jinqasmu ugwalment bejn il-partijiet. Jekk il-partijiet ma jaqblux kif jaqsmu l-oggetti, ghandu jinhatar stimatur biex jaghmel stima u pjan ta' qasma ta' dawk l-istess oggetti u ghamara*'.

“Illi din il-Qorti wara li qrat ix-xhieda moghtija mill-partijiet quddiem il-Perit Legali jirrizultalha illi l-oggetti li gew indikati mill-partijiet u li nxtraw jew huma fil-pussess taghhom waqt iz-zwieg huma s-segwenti:

a) Garaxx li hu mikri;
b) Xi affarijiet li nxtraw wara z-zwieg;
c) Tnax-il (12) inkwatru;
d) Tapiti tal-kurudur u tas-salott;
e) Zewg brazzi tal-kristall u zewg fanali;
f) Tliet *side tables*;
g) Vazun kbir u kolonna;
h) Zewg siggijiet tal-kewba;
i) *Bedroom* tat-tifla;
j) *Washing machine* tal-marka *Velomatric*’
k) *Television Sanyo* tal-kulur;
l) Zewg *fans*;
m) *Gas heater*;
n) Zewg mirja tal-hajt;
o) Numru ta’ statwi dekorattivi;
p) *Radio stereo* zghir tat-tifla;
q) *Cupboard* tal-kcina;
r) L-ammont ta’ hamest elef liri Maltin (Lm5,000) li l-attrici ammettiet li hija kienet hadet meta telqet id-dar konjugali.

“Illi l-konvenut ikkontesta whud minn dawn l-affarijiet fis-sens illi huwa allega li xi ftit minn dawn l-affarijiet inxtraw minnu qabel iz-zwieg. In sostenn ta’ dan huwa jghid illi ghandu u fil-fatt esebixxa xi ricevuti. Din il-Qorti wara li fliet fid-dettal ix-xhieda moghtija mill-partijiet hija konvinta illi minkejja li fuq xi ricevuti jista’ jkun hemm isem il-konvenut indikat fuqha, dawn ikunu jindikaw l-isem hemm imnizzel ghaliex tkun dik il-persuna li tkun marret xtrat, jew skond il-kaz tkun ghamlet l-ordni ta’ l-oggett in kwistjoni. Ma hemm l-ebda prova dwar l-origini tal-flus li bihom inxtraw l-affarijiet tad-dar. Illi f’dan l-istat ta’ [fatt] l-prezunzjoni tapplika li dawn huma oggetti tal-komunjoni ta’ l-akkwisti u ghalhekk ghandhom jigu divizi bin-nofs bejn il-partijiet bhala sehemhom rispettiv mill-komunjoni ta’ l-akkwisti.

"Illi f'dan il-kuntest jinghad li ghalkemm il-partijiet damu f'din il-kawza ta' separazzjoni ghal tmien snin shah, hadd minnhom ma ppropona pjan ta' qasma ta' l-istess oggetti fuq elenkati, u dan *nonostante* l-fatt li wahda mir-ragunijiet ghaliex il-Qorti tat lill-kull parti l-fakoltà li taghmel nota ta' l-osservazzjonijiet qabel l-ghoti ta' din id-decizjoni, kien proprju sabiex kull parti tissuggerixxi pjan ta' qasma.

"Illi ghalhekk din il-Qorti thoss li d-divizjoni ta' l-istess assi tal-komunjoni ghandha ssir b'dan il-mod u dan dejjem *arbitrio boni viri*. L-attrici ghandha tigi assenjata s-somma ta' hames t'elef liri Maltin (Lm5,000) li gjà jinsabu fil-pussess taghha, minbarra l-kamra tas-sodda tat-tifla, r-*radio stereo* zghir tat-tifla u t-*television* u l-*washing machine*, filwaqt li l-oggetti l-ohra kollha fuq elenkati ghandhom jigu assenjati lill-konvenut.

"<u>BENI PARAFERNALI</u>

"Illi dwar dan l-istess Perit Legali kkonkludiet '*li fir-rigward tal-beni parafernali, l-esponenti tirrelata li l-partijiet ghandhom, fi zmien li ghandha tiffissa dina l-Qorti, jirrestitwixxu lil xulxin dawk il-beni parafernali, proprjetà tal-parti l-ohra li ghad*[*hom*] *fil-pussess taghhom*'.

"Illi l-istess Perit Legali sostniet li '*d-dar konjugali Santwan Giuseppe Saliba Street, Luqa, jirrizulta li nxtrat qabel iz-zwieg u ma tifformax parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti u ghalhekk it-talbiet li jirrigwardaw il-komunjoni ma jwasslux ghad-divizjoni tad-dar konjugali. Biss l-esponenti thoss li tista' tirrelata finalment u tiddisponi mid-dar konjugali li jikkostitwixxi l-ass principali tal-kontendenti. L-esponent thoss li t-talbiet li saru ghar-ritorn ta' l-oggetti parafernali u t-talba ghall-likwidazzjoni <tal-komunjoni tal-beni> jibbasta sabiex anke f'dan l-istadju tirrelata fuq id-dar konjugali bis-segwenti: Din hija proprjetà in komuni tal-partijiet u ghandha tinbiegh u r-rikavat jigi maqsum ugwalment bejn il-partijiet. L-esponenti ma jidhirliex li saret prova sodisfacenti li in forza taghha xi hadd ikun jista' jirreklama prevalement* [*sic*] *favur tieghu. Kwindi, ir-rikavat ghandu jigi diviz f'ishma indaqs bejn il-partijiet wara li jkunu thallsu l-ispejjez relattivi u konnessi mal-bejgh. Saz-zmien li*

jsehh il-bejgh, il-partijiet ghandhom it-tnejn ikollhom access ghad-dar konjugali’.

“Illi fil-fatt jirrizulta mill-provi li s-segwenti huma oggetti parafernali ta’ parti jew ohra, u dwar il-maggoranza taghhom hemm qbil dwar il-provenjenza taghhom mill-istess partijiet:-
(a) Id-dar matrimonjali u li l-partijiet kienu permezz ta’ kuntratt datat 9 ta’ Awissu 1983 fl-atti tan-Nutar Dottor Carmelo Mangion (esebit a fol. 138 *et sequitur* tal-process) indivizament bejniethom accettaw li jixtru u akkwistaw nofs indiviz kull wiehed, tal-fond *ossia* t-terran, bla numru u bl-isem *Carmel House* li qieghed fi triq Gdida bla isem maghrufa bhala New Street in Tarxien Road, Hal-Luqa, llum *Santwan House*, Giuseppi Saliba Street, Luqa.

(b) Karozza li nxtrat mill-konvenut qabel iz-zwieg.
(c) Mutur li nxtara mill-konvenut qabel iz-zwieg.
(d) Senter li nxtara mill-konvenut qabel iz-zwieg.
(e) Lozor, xugamani, kutri, *bed-spread*, tapiti u *kitchen* utensils ecc, borom u platti li nxtraw mill-attrici.
(f) *Fridge* tal-marka *Candy* li nxtrat mill-attrici.
(g) *Main bedroom* li nxtrat mill-attrici.

“Illi in vista ta’ dawn ir-rizultanzi din il-Qorti tordna li d-dar matrimonjali ghandha tinbiegh in subasta bir-rikavat ta’ l-istess jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet, b’dan li kull wiehed u wahda mill-kontendenti jiehdu nofs l-istess rikavat, mentri l-attrici qed tigi assenjata l-oggetti indikati taht il-paragrafu (e) (f) u (g) tal-lista aktar ’il fuq indikata bhala l-beni formanti parti mill-assi parafernali tal-partijiet u cjoè il-lozor, xugamani, kutri, *bed-spread*, tapiti u *kitchen utensils* ecc, borom u platti li effettivament inxtraw mill-attrici, u *main bedroom*; il-konvenut qed jigi assenjat bhala beni parafernali tieghu l-karozza, il-mutur, u s-senter, u ghal dan l-iskop il-Qorti tordna lill-konvenut sabiex fi zmien erbghin (40) gurnata mid-data ta’ din is-sentenza jikkonsenja lill-attrici l-istess beni parafernali, u dan qed isir peress li huwa baqa’ jghix fid-dar konjugali fil-mori kollha ta’ din il-kawza, u ghalhekk l-oggetti parafernali baqghu fl-istess dar w allura fil-pussess tieghu.

“<u>MANTENIMENT</u>

“Illi fil-fatt is-Sekond Awla tal-Qorti Civili permezz tad-digriet taghha datat 14 ta’ Settembru 1995 ordnat lill-intimat (konvenut odjern) sabiex fil-pendenza tal-proceduri tas-separazzjoni quddiem din il-Qorti u quddiem il-Qorti Civili Prim Awla jhallas lir-rikorrenti bhala manteniment ghaliha (ghall-attrici) u ghall-minuri (Alexandra) imsemmija nofs dak li jdahhal mill-beneficcji socjali pagabbli kull gimgha bil-quddiem fir-residenza tar-rikorrenti b’effett mill-lum u b’riserva li dan il-provvediment jigi rivedut f’kaz li l-intimat jibda jahdem. Issa kif gustament qalet il-Perit Legali dwar il-kwistjoni tal-manteniment ma ngabet l-ebda prova mill-partijiet hlief li l-attrici allegat li l-konvenut kien jahdem ma *Penza Construction* u li kien jaqbad sebghin lira Maltija (lm70) fil-gimgha. Però dan kien meta l-partijiet kienu ghadhom jghixu flimkien (ara fol. 47 tal-process). Meta nbdew il-proceduri quddiem is-Sekond Awla ta’ din il-Qorti, jidher illi l-konvenut ma baqghax jahdem u beda jircievi l-beneficcji socjali. Lanqas ma ngabet prova ta’ kemm jippercepixxi l-konvenut bhala beneficcji socjali.

“Illi però din il-Qorti tirreferi ukoll ghad-digriet li nghata *pendente lite* minn din il-Qorti diversament presjeduta fil-21 ta’ Jannar 1998 fejn kien deciz li l-konvenut fil-mori tal-kawza ghandu jhallas bhala manteniment ghall-attrici u bintha s-somma ta’ hdax-il lira Maltija (Lm11) fil-gimgha, liema ammont kellu jitnaqqas direttament mill-istess Dipartiment tas-Servizzi Socjali u jithallas bhala alimenti ghall-attrici u bintha direttament mill-istess dipartiment.

“Illi in vista tal-konkluzjonijiet fuq raggunti u bl-applikazzjoni ta’ l-Artikolu 48(1)(d) tal-Kap. 16 din il-Qorti thoss li kull parti ddekadiet mid-dritt li titlob jew tezigi l-hlas ta’ manteniment minghand il-parti l-ohra u dan b’applikazzjoni ta’ l-Artikolu 52 tal-Kap. 16. Illi però l-konvenut ghandu l-obbligu, kif *di più* ghandha l-attrici li maghha tghix l-istess minuri, u allura qed tipprovdi wkoll ghall-manteniment ta’ l-istess minuri, lu huwa wkoll jikkontribwixxi ghall-manteniment ta’ l-istess minuri, u

ghalhekk tordna lill-konvenut sabiex ihallas l-ammont ta' ghaxar liri Maltin (Lm10) fil-gimgha bhala manteniment ghall-istess minuri u tordna wkoll li l-istess somma tinqata' direttament mill-ammont dovut lilu bhala servizzi socjali direttament mid-Dipartiment tas-Servizzi Socjali u tali somma tintbaghat direttament lill-attrici li ghandha l-kura u l-kustodja ta' l-istess minuri, u ghal dan il-fini tordna lill-attrici sabiex a spejjez taghha tinnotifika din is-sentenza lill-istess Dipartiment tas-Servizzi Socjali."

Rat ir-rikors ta' l-appell tal-konvenut illi bih, ghar-ragunijiet hemm esposti, talab illi:
"… din l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell joghgobha tvarja s-sentenza tal-Prim Awla tal-Qorti Civili tat-2 t'Ottubru 2003 fl-ismijiet *Antoinette Cauchi vs Alexander Cauchi*, u dan billi:-

tikkonfermaha in kwantu din laqghet it-tieni talba attrici u laqghet biss in parte it-tielet talba attrici, laqghet il-hames, is-sitt u s-seba' kontro-talba;

tirrevokaha u tannullaha in kwantu din laqghet l-ewwel talba attrici, laqghet biss in parte l-ewwel kontro-talba u cahdet it-tieni, u t-tmin kontro-talba, u qasmet id-dar matrimonjali, b'dan li jigi dikjarat li apparti li z-zwieg tkisser irrimedjabbilment minhabba inkompatibilità ta' karattru, l-attrici kienet hatja tal-firda minhabba l-eccessi u l-offizi gravi da parti taghha versu l-konvenut; u

tvarja l-provvedimenti fuq ir-rimanenti talbiet, u cioè ir-raba' talba attrici, u t-tielet u r-raba' kontro-talbiet, u l-eccezzjonijiet, in linea mad-decizjonijiet hawn moghtija, b'dan ukoll li l-ispejjez taz-zewg istanzi ghandhom ikunu kontra l-appellata."

Rat ir-risposta ta' l-attrici illi permezz taghha, ghar-ragunijiet hemm esposti, talbet illi s-sentenza appellata tigi konfermata bl-ispejjez kontra l-konvenut appellant;

Ezaminat l-atti kollha tal-kawza;

Trattat l-appell;

Ikkunsidrat:

Illi l-aggravji tal-konvenut kontra s-sentenza appellata huma s-segwenti:

(1) Illi, fi kliem ir-rikors ta' appell, "… mill-atti tal-kawza jirrizulta li … r-raguni li wasslet ghas-separazzjoni ma kienitx ix-xorb zejjed tal-konvenut rizultanti f'moh[q]rija, zevizzi [*recte*: sevizzi], eccessi u offizi gravi, ghaliex din il-problema tax-xorb inghelbet darba ghal dejjem minn zmien qabel ma l-attrici ddecidiet li titlaq mid-dar ghal dejjem";

(2) Illi, ukoll fi kliem ir-rikors ta' appell, "… l-esponent ma jaqbilx mar-rimarka tal-Qorti meta qablet mal-perit legali meta din qalet li '*ma kienx l-adulterju ta' l-attrici li farrak iz-zwieg. Iz-zwieg kien già tkisser irrimedjabbilment. L-esponenti ma tarax li ghandha titfa' l-htija tas-separazzjoni fuq l-adulterju ta' l-attrici*'.";

(3) Illi, ghal dak illi jirrigwarda l-assenjazzjoni tal-beni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, l-appellant ma jaqbilx mal-mod kif gew assenjati l-flus illi jirrizulta illi kienu jifformaw parti minn dawn il-beni;

(4) Illi meta l-ewwel Qorti ordnat illi d-dar matrimonjali tinbiegh u illi r-rikavat minn dan il-bejgh jigu maqsum ugwalment bejn il-kontendenti ddecidiet *ultra petita*;

(5) Illi t-tmien (8) talba rikonvenzjonali ta' l-appellant, dik illi tigi assenjata lilu d-dar matrimonjali, kellha tigi akkolta u mhux michuda;

Ikkunsidrat:

Illi l-ewwel zewg aggravji ta' l-appellant jammontaw ghal sottomissjoni illi l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-provi prodotti. Dina l-Qorti, wara illi rat u ezaminat il-provi prodotti, ma tistax taqbel ma' din is-sottomissjoni. Infatti, ma ssib ebda raguni sabiex tiddisturba l-apprezzament tal-provi maghmul mill-ewwel Qorti, apprezzament illi jirrizulta akkurat u korrett. Tajjeb, però, illi jinghad illi, filwaqt illi mill-provi prodotti ma jirrizultax b'mod konkluziv dak illi qed jikkontendi l-appellant, jigifieri illi "… il-problema tax-xorb inghelbet [mill-appellant] darba ghal dejjem minn zmien qabel ma l-

attrici ddecidiet li titlaq mid-dar ghal dejjem", anke kieku din il-kontenzjoni ta' l-appellant hija sorretta mill-provi, dan ma jfissirx necessarjament illi, qabel ma ingheleb dan il-vizzju, l-attrici appellata ma kellhiex ragunijiet validi sabiex titlob illi tigi pronunzjata s-separazzjoni personali;

Ikkunsidrat:

Illi, kwantu ghat-tielet aggravju (3) ta' l-appellant, hija l-fehma ta' dina l-Qorti illi ma ghandhiex tiddisturba d-diskrezzjoni ezercitata mill-ewwel Qorti ghal dak illi jirrigwarda id-divizjoni bejn il-kontendenti tal-beni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, specjament meta jittiehed in konsiderazzjoni l-fatt illi l-ewwel Qorti kkonkludiet korrettement illi s-separazzjoni kienet gustifikata ghal htijiet principalment attribwibbli lill-appellant kif ukoll fid-dawl tas-segwenti silta mis-sentenza appellata:
"Illi … jinghad li ghalkemm il-partijiet damu f'din il-kawza ta' separazzjoni ghal tmien snin shah, hadd minnhom ma ppropona pjan ta' qasma ta' l-istess oggetti fuq elenkati, u dan *nonostante* l-fatt li wahda mir-ragunijiet ghaliex il-Qorti tat lill-kull parti l-fakoltà li taghmel nota ta' osservazzjonijiet qabel l-ghoti ta' din id-decizjoni, kien proprju sabiex kull parti tissuggerixxi pjan ta' qasma.

"Illi ghalhekk din il-Qorti thoss li d-divizjoni ta' l-istess assi tal-komunjoni ghandha ssir b'dan il-mod u dan dejjem *arbitrio boni viri*" (sottolinear ta' dina l-Qorti);

Ikkunsidrat:
Illi r-raba' (4) aggravju ta' l-appellant jimmerita illi jigi milqugh kemm ghaliex mhux kontestat bejn il-kontendenti illi d-dar matrimonjali, jigifieri l-fond "Santwan House", Giuseppe Saliba Street, Luqa, inxtrat mill-kontendenti qabel iz-zwieg taghhom u kemm ghaliex ma saret ebda talba mill-kontendenti sabiex din id-dar tigi diviza, jew, jekk dan mhux possibbli, licitata. L-akkoljiment ta' l-aggravju in ezami igib bhala konsegwenza illi ghandha tigi revokata dik il-parti tas-sentenza illi, kemm ghal dak illi jirrigwarda t-talbiet attrici u kemm ghal dak illi jirrigwarda t-talbiet rikonvenzjonali tal-konvenut, tipprovdi hekk: "tordna li d-dar matrimonjali ghandha tinbiegh in subasta

bir-rikavat ta' l-istess jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet, b'dan li kull wiehed u wahda mill-kontendenti jiehdu nofs l-istess rikavat";

Ikkunsidrat:

Illi, fic-cirkostanzi attwali, anke l-hames (5) aggravju ta' l-appellant jimmerita illi jigi akkolt u dana ghar-ragunijiet segwenti:
(a) hija l-fehma ta' dina l-Qorti illi l-ewwel Qorti cahdet it-tmien talba rikonvenzjonali ta' l-appellant principalment ghaliex hija ordnat illi d-dar matrimonjali tinbiegh;
(b) l-attrici ma talbitx illi tigi awtorizzata tirrisjedi fid-dar matrimonjali;
(c) fil-fehma ta' dina l-Qorti, mill-assjem tal-provi prodotti jirrizulta illi l-attrici ghandha akkomodazzjoni alternattiva ghaliha u ghal bintha Alexandra;
(d) il-konvenut baqa' joqghod fid-dar matrimonjali fil-pendenza ta' dina l-kawza u ma jidhirx opportun illi dan l-istat ta' fatt jigi disturbat;
Ghal dawn il-motivi:

Tiddisponi mill-appell billi tirriforma s-sentenza appellata billi:
(i) tirrevokaha kwantu pprovidiet illi "tordna li d-dar matrimonjali ghandha tinbiegh in subasta bir-rikavat ta' l-istess jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet, b'dan li kull wiehed u wahda mill-kontendenti jiehdu nofs l-istess rikavat" u kwantu cahdet it-tmien (8) talba rikonvenzjonali tal-konvenut appellant;
(ii) tikkonfermaha ghall-kumplament;
(iii) tilqa' t-tmien (8) talba rikonvenzjonali tal-konvenut fis-sens illi, b'applikazzjoni ta' l-artikolu 55A(1) tal-Kodici Civili, tawtorizza lill-konvenut illi joqghod fid-dar taz-zwieg;

Tordna illi l-ispejjez ta' din l-istanza jigu sopportati kwantu ghal erbgha kwinti (4/5) mill-konvenut appellant u kwantu ghal kwint (1/5) mill-attrici appellata.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------